

УДК 1: 37.01:316.74:316.7

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v051.2024.15>**Т. В. Матусевич**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3793-462X>*доктор філософських наук, професор,  
професор кафедри соціальної філософії,  
філософії освіти та освітньої політики**Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

## **МОВА, КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТІЇ: ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ ОСВІТИ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ ПРОСТОРІ**

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.** Ми живемо в час, коли поняття демократії та культурної ідентичності все частіше розмиваються між традиційними уявленнями і новими медіа-практиками, які породжують свою власну реальність. Але чи можна вважати сучасну демократію справжньою, якщо вона стає продуктом «копіпасти», без глибокого розуміння і внутрішньої автентичності? І чи є мова, яку ми використовуємо в соціальних мережах, справжнім інструментом комунікації, чи це лише ілюзія зв'язку, що служить лише досягненню поверхневих цілей, поглиблюючи розрив між культурами та відкриваючи прірву перед нами?

Посилюючи відчуття поліваріантності та розсіювання сенсів, сучасний світ постає як нескінченне мереживо інтерпретацій, де демократія перетворюється на фрагментований конструкт, а культурна ідентичність набуває плінних обрисів. Чи не є демократія лише семіотичною грою, у якій ми обираємо зручні визначення, забуваючи про їхню умовність? І чи можна говорити про «автентичну» культурну ідентичність, якщо вона сама залежить від безлічі наративів, що взаємно заперечують одне одного?

У сучасному глобальному суспільстві поняття демократії набуває нових відтінків, постійно переформатовуючись під впливом цифрових технологій та мультикультурних реалій. Поряд із поширенням ідеї рівних політичних прав і свобод, спостерігається парадокс: молодь, яка має бути авангардом демократичних змін, часто втрачає глибоке розуміння самого поняття «демократія». Це вимагає від системи освіти не лише збереження фундаментальних цінностей, а й формування нового бачення, яке здатне поєднати традиційні концепції з мінливим контекстом комунікації та взаємодії.

Важливу роль у цьому процесі відіграє мова, яка є не просто засобом передачі інформації, а й знаряддям формування культурної ідентичності. У цифрову епоху мова виступає «ключем» до взаєморозуміння між різними національними і соціальними групами. Соціальні медіа

допомагають представникам різних культур підтримувати зв'язок із рідним середовищем, зберігаючи власну ідентичність, водночас сприяючи адаптації до нових умов. Завдяки цьому формується простір, у якому учасники спільнот отримують можливість взаємодіяти з різноманітними мовами і культур, створюючи передумови для зародження транснаціональних ідентичностей.

Попри потенціал таких платформ, виклики лишаються значними: від ризику стандартизації ідей про демократію та поверхневого розуміння політичних цінностей до складнощів у збереженні автентичної культурної ідентичності. В освітньому середовищі це означає, що майбутні вчителі й інші фахівці мають розвивати у здобувачів освіти здатність критично осмислювати демократичні принципи і водночас поважати та впроваджувати різні культурні підходи. Таким чином, філософські виміри освіти у глобалізованому просторі неможливо розглядати без урахування взаємодії мови, культурної ідентичності та стратегій виховання справжньої демократичної свідомості.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.** Останні дослідження у сфері взаємодії освіти, мови та культурної ідентичності в умовах глобалізації демонструють значний інтерес науковців до проблеми професійного розвитку освітян та адаптації освітніх систем до сучасних викликів. Зокрема, у працях [1] звернено увагу на важливість закордонних стажувань для формування нового світогляду педагогів, спроможних реагувати на динаміку глобальних перетворень. У дослідженнях [2] і [3] розкрито механізми збереження та трансформації національної й культурної ідентичності, а також наголошено на цивілізаційних викликах, перед якими постає людина в добу інформаційного суспільства. Особливу роль цифрових платформ у формуванні сучасної культури та її взаємозв'язок із філософією освіти проаналізовано у [4], тоді як у [5] зроблено акцент на тому, як глобалізація загалом впливає на культурні й освітні процеси. Додатково, зарубіжні студії [6], [7], [8] підтверджують, що глобальні

комунікаційні мережі, використання мови як лінгва франка та поширення демократичних концептів суттєво впливають на сформовані уявлення про освіту, поширюючи як прогресивні ідеї, так і ризики стандартизації знань.

Попри значну увагу до питань культурної ідентичності, мови та глобалізаційних викликів в освіті, залишаються невирішеними кілька ключових аспектів, котрим і присвячено дану статтю. Зокрема, потребують подальшого осмислення механізми, які забезпечують не просто пристосування до глобальних тенденцій, а й глибоке критичне мислення і збереження унікальних рис національної культури в освітньому середовищі. Недостатньо з'ясованим залишається й питання уникнення «поверхневої» цифрової соціалізації, яка може призвести до втрати автентичних форм спілкування та уніфікації демократичних цінностей, що сприймаються лише як стандартизовані знання без належного критичного переосмислення. Саме тому стаття зосереджується на пошуку балансу між глобальною відкритістю та локальною самобутністю, а також на виробленні освітніх стратегій, які б сприяли глибинному розумінню демократичних принципів і посиленню культурної ідентичності.

**Мета статті** полягає у філософсько-освітньому осмисленні впливу мови та культурної ідентичності на формування демократичних цінностей у глобалізованому суспільстві.

**Виклад основного матеріалу.** У нашому попередньому дослідженні [8] здійснено якісний аналіз уявлень про демократію серед майбутніх учителів в Україні, Палестині та Норвегії у період до початку війни та пандемії. Авторами виокремлено п'ять ключових вимірів цього поняття: політична система, політична культура, цінності, дії та суб'єкти. Водночас ми зафіксували цікавий феномен «wikied copy-paste» – численні ідентичні відповіді студентів, імовірно скопійовані з однакових джерел. Це свідчить про дистанціювання або іронічне ставлення до стандартизованих концептів демократії. Така ситуація, на нашу думку, ставить під сумнів традиційні методи викладання та вимагає нових підходів до формування демократичних цінностей.

У дослідженні [7] розглядається, як соціальні медіа слугують платформою для збереження та трансформації культурної ідентичності, зокрема серед китайських студентів, що навчаються у Великій Британії. Завдяки таким сервісам, як WeChat та Little Red Book, студенти можуть одночасно залишатися залученими до власної традиційної культури та долучатися до нового середовища, отримуючи доступ до локальних академічних і соціальних ресурсів [8]. Авторка наголошує, що стратегічне використання цифрових платформ позитивно впливає на академічну

успішність і психоемоційний стан, адже дає змогу підтримувати комунікацію з родиною та рідними спільнотами, водночас відкриваючи простір для ефективної міжкультурної взаємодії. Водночас у дослідженні відзначаються і проблемні моменти, серед яких залежність від віртуальних контактів та внутрішній конфлікт, пов'язаний із підтриманням двох (або більше) культурних ідентичностей. Ці виклики вказують на необхідність усвідомленого підходу до ролі соціальних мереж у формуванні особистості, зокрема й у контексті освітнього процесу, де інтеркультурна компетенція набуває дедалі більшого значення.

У дослідженні [6] розглянуто, як використання англійської мови як лінгва франка у соціальних мережах впливає на формування транснаціональних зв'язків і сприяє перегляду культурних кордонів. Автори, базуючись на етнографічних спостереженнях, демонструють, що онлайн-комунікація серед студентів із різноманітним мовним та культурним бекграундом стає полем для взаємної адаптації та гнучкого переосмислення власної ідентичності. При цьому «транскультурна» перспектива дає змогу виявляти механізми, за якими відбувається не лише перетин, а й трансформація мовних і культурних практик у спільноті. Такий підхід дозволяє краще зрозуміти, як у межах одного цифрового простору можуть одночасно взаємодіяти множинні лінгвістичні й культурні контексти, формуючи нові норми спілкування та збагачуючи міжкультурну компетентність учасників.

З погляду філософії освіти, усі три дослідження відображають складне переплетення освіти, мови та культурної ідентичності в добу глобалізації й цифрових технологій. У першому дослідженні [7] основний акцент зроблено на тому, як студенти-вчителі сприймають поняття демократії у різних контекстах, і яким викликом стають стандартизовані, «wikied» концепції для реального формування демократичних цінностей. Таким чином, на перший план виходить питання автентичного розуміння демократії: чи можливо, навчаючи однакових визначень, виховати справді критичне та глибоке ставлення до демократичних ідей?

Друге джерело [8], аналізуючи роль соціальних медіа у процесі культурної інтеграції, демонструє важливість збереження ідентичності в умовах інтернаціоналізації освіти. Воно вказує на те, що технології можуть не лише відтворювати або «копіювати» певні культурні зразки, а й підтримувати психологічний комфорт і самореалізацію студентів, котрі опинилися за межами звичних соціальних мереж. Проте водночас виникає етичне запитання: чи здатна освіта допомогти уникнути залежності від цифрових середовищ і сформувані у молоді критичне ставлення до інформаційних потоків?

Третє дослідження [6] розширює перспективу завдяки ідеї «транскультурного» простору, де англійська мова функціонує як місток між різними національними групами. Воно вказує на необхідність педагогічних підходів, що визнають плинність ідентичностей і дають змогу студентам конструювати нові форми спільності поза традиційними мовними чи культурними межами. У філософському сенсі це ставить перед освітою виклик: як виховати у здобувачів здатність «зв'язувати» різні культурні досвіди без втрати власного голосу?

Таким чином, порівняння цих трьох джерел засвідчує: тема демократії, мови та культурної ідентичності в освітньому контексті потребує комплексного розгляду. Стандартизація знань, цифрові платформи та нові мовні практики стають водночас і ресурсами, і факторами ризику для розвитку особистості та спільнот. Усі автори наголошують, що справжній виклик для філософії та педагогіки полягає не лише у визнанні цих нових реалій, а й у пошуку способів ефективного й етично обґрунтованого інтегрування їх в освітній процес.

Переходячи до українського контексту проблеми, слід звернутися до дослідження Н. Авшенюк, де висвітлено питання професійного розвитку вітчизняних педагогів у контексті глобалізації, зокрема через механізми міжнародних стажувань [1]. Авторка наголошує, що участь у таких програмах не лише сприяє підвищенню кваліфікації, а й формує новий світогляд учителя, котрий все частіше стикається з потребою інтегрувати досвід мультикультурного середовища у своїй практиці. Це підсилює актуальність для України тих викликів, які було розглянуто у наведених вище зарубіжних дослідженнях: як забезпечити освіту від надмірної стандартизації, як задіяти потенціал цифрових платформ без загрози культурній самобутності та як зберегти й розвивати демократичну культуру серед професійної спільноти освітян. Іншими словами, міжнародний досвід, набутий під час стажувань, може стати фундаментом для трансформації освітніх підходів, але водночас вимагає глибшого філософського осмислення місця вчителя у сучасному глобалізованому середовищі.

У дослідженні [2] розглянуто динаміку національної та культурної ідентичності в умовах глобалізації. Автори наголошують, що глобалізаційні процеси мають неоднозначний вплив: з одного боку, вони сприяють відкритості суспільств і міжкультурному діалогу, а з іншого – несуть загрози уніфікації та маргіналізації локальних культур. Це безпосередньо перегукується з висновками [8] та [6], які акцентують увагу на тому, що цифрові технології відіграють подвійну роль – як засіб збереження культурної ідентичності, так і механізм її розмиття. Для України, яка перебуває в умовах

постійного культурного та політичного випробування, актуальним є питання: якою мірою національна освіта має інтегрувати глобальні підходи, не втрачаючи власної самобутності?

У цьому контексті доречно звернутися до концептуальних положень В. Кременя та В. Ільїна [3], які аналізують виклики сучасної цивілізації та місце людини в цьому процесі. Автори наголошують на необхідності синтезу традиційних цінностей і новітніх освітніх стратегій для підготовки особистості, здатної до критичного мислення та збереження своєї культурної самототожності. Це узгоджується з нашими висновками [7] про необхідність пошуку балансу між стандартними уявленнями про демократію та їхнім оновленням відповідно до соціальних трансформацій. В українському освітньому контексті це означає, що навчальні програми мають не лише забезпечувати адаптацію студентів до сучасного глобалізованого світу, а й сприяти розвитку інтелектуальної та громадянської автономії, яка ґрунтується на національних та культурних особливостях.

Таким чином, аналіз українських досліджень підтверджує, що ключові проблеми, які порушуються у міжнародних працях – збереження культурної ідентичності, вплив глобалізації на освіту та формування демократичного світогляду – є надзвичайно актуальними і для українського освітнього простору. Важливим є усвідомлення того, що освіта не лише передає знання, а й формує способи сприйняття світу, а отже, має зосереджуватися на вихованні громадян, здатних усвідомлено орієнтуватися в умовах постійних цивілізаційних змін.

Т. Шмельова зазначає, що «процеси глобалізації ставлять важливі завдання перед освітою, які полягають у вихованні особистості до відносин толерантності, здатності до діалогу культур в умовах мультикультурності. Крім того, метою освіти є підготовка суспільства до нових викликів глобалізації, які полягають не тільки в будівництві глобальної культури, але в поглибленні власної ідентичності окремих осіб, груп і спільнот шляхом пропагування положень взаємного діалогу, взаєморозуміння і співпраці» [5, с. 212].

Ця думка [5] підкреслює двоєдину природу впливу глобалізації на освіту: з одного боку, необхідність інтеграції в глобальний культурний простір, а з іншого – збереження і навіть поглиблення власної культурної ідентичності. Це співзвучно з висновками [2], які наголошують на ризиках уніфікації національних культур в умовах глобалізаційних процесів. Освіта, таким чином, має виступати не лише інструментом адаптації до нових реалій, а й механізмом формування критичної свідомості, що дозволяє поєднувати відкритість до інших культур із захистом власної ідентичності.

Ідея взаємного діалогу та співпраці між культурами також знаходить підтвердження у сучасних дослідженнях ролі цифрових платформ у процесах соціальної інтеграції. Наприклад, у роботі [8] наголошується, що соціальні медіа можуть слугувати засобом підтримки культурних зв'язків та адаптації в нових суспільствах. Однак, як і в дослідженні [6], ця інтеграція не завжди означає рівноправний діалог культур – у багатьох випадках домінуючі глобальні мови та практики витісняють місцеві, створюючи нові форми асиміляції замість збереження різноманіття.

В українському освітньому контексті це означає, що система освіти повинна бути не просто медіатором між глобальними ідеями та національною культурою, а й активним учасником створення інклюзивного простору для розвитку ідентичності. Як зазначено в [3], одним із ключових завдань сучасної освіти є підготовка людини до взаємодії з цивілізаційними викликами, що включає не лише технологічні, а й соціокультурні зміни. Відповідно, освіта має розвивати компетенції, які дозволяють одночасно бути частиною глобального дискурсу і зберігати власний культурний код. Це особливо актуально для України, де після 2022 року питання національної ідентичності стало не лише теоретичною проблемою, а й екзистенційним викликом для суспільства.

У іншому дослідженні [4] акцентується увага на ролі соціальних мереж у формуванні сучасної культури та їхньому зв'язку з філософією освіти. Автори підкреслюють, що соціальні платформи не лише трансформують комунікацію, а й впливають на саму структуру знання та способи його засвоєння. Виникає феномен «цифрової соціалізації», за якого освітні практики поступово зміщуються в онлайн-простір, що змінює уявлення про традиційні форми навчання. Ця тенденція узгоджується з висновками [8], де йдеться про те, що соціальні мережі є не просто інструментом комунікації, а повноцінним середовищем соціальної інтеграції, яке допомагає зберігати культурну ідентичність і водночас адаптуватися до нових умов.

Однак, як зазначають дослідники [4], вплив соціальних мереж на освітній процес є амбівалентним. З одного боку, вони сприяють демократизації доступу до знань і створенню відкритих освітніх платформ, що перегукується з нашою ідеєю [7] про необхідність оновлення концепту демократії в освіті. З іншого боку, соціальні мережі можуть призводити до поверхневого засвоєння інформації, що проявляється у феномені «wikied copy-paste» демократії, коли знання відтворюються механічно, без критичного осмислення. Це вказує на необхідність розробки освітніх стратегій, які б дозволяли студен-

там не лише споживати контент, а й формувати власну аналітичну позицію.

Для українського контексту це питання набуває особливої гостроти, оскільки освіта відіграє ключову роль у збереженні національної ідентичності та формуванні активного громадянського суспільства. Як зазначає Т. Шмельова, глобалізація ставить перед освітою завдання не лише підготовки до міжкультурного діалогу, а й посилення локальних ідентичностей [5]. Це означає, що цифрове середовище має стати не просто засобом поширення знань, а й інструментом для формування самостійного критичного мислення, яке дозволить українським студентам і викладачам інтегруватися у світовий академічний простір, не втрачаючи при цьому власного культурного коду.

**Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку.** По-перше, сучасна освіта перебуває в точці напруження між глобалізаційними тенденціями та необхідністю збереження культурної ідентичності. З одного боку, цифрові технології відкривають безпрецедентні можливості для доступу до знань, міжкультурної взаємодії та демократизації освіти. З іншого боку, вони створюють ризик стандартизації мислення та нівелювання локальних освітніх традицій. Освітні системи мають знайти баланс між інтеграцією в глобальний освітній простір і збереженням унікальності національної культури та мови.

По-друге, соціальні мережі та цифрові комунікаційні платформи відіграють вирішальну роль у формуванні сучасного освітнього простору, впливаючи на процеси навчання, соціалізації та збереження культурної ідентичності. Вони можуть бути як засобом підтримки міжкультурного діалогу, так і загрозою через поверхневість знань, що швидко поширюються без критичного осмислення. Відтак, постає питання: як розвинути у студентів здатність до рефлексії, критичного аналізу інформації та усвідомленого використання цифрових ресурсів?

По-третє, роль мови в освітньому процесі залишається фундаментальною, адже саме вона є основним засобом не лише передачі знань, а й конструювання соціальної реальності. Використання англійської як лінгва франка в міжкультурному спілкуванні сприяє інтеграції в міжнародну академічну спільноту, але також може призводити до маргіналізації менш розповсюджених мов. Це ставить перед освітньою політикою виклик: як забезпечити двосторонній процес – підтримку власної мовної та культурної ідентичності та водночас відкритість до глобального діалогу?

По-четверте, проблема демократичної освіти набуває нових вимірів у цифрову епоху. Демократія, що раніше формувалася через інституційні структури та традиційні освітні механізми, сьо-

годні все частіше стає об'єктом швидкого тиражування через інтернет-контент. Це створює ситуацію, коли стандартні визначення демократичних цінностей сприймаються молоддю не як фундаментальні принципи, а як шаблони для репродукції. Таким чином, освіта має виконувати не лише інформаційну функцію, а й стимулювати до активного переосмислення демократичних категорій.

По-п'яте, для України ці виклики є особливо актуальними, адже в умовах військових і соціальних трансформацій освіта має не лише адаптуватися до глобальних тенденцій, а й слугувати інструментом збереження національної самобутності. Це вимагає інтеграції міждисциплінарних підходів, що поєднують філософію освіти, цифрову культуру та політичну теорію. Майбутнє освітнього процесу залежить від того, наскільки ефективно будуть вибудовані механізми, що дозволять гармонізувати технологічні зміни, міжкультурний обмін і національні освітні пріоритети, створюючи простір для усвідомленого та відповідального громадянства.

### Література

1. Авшпенюк Н. М. Вплив закордонних стажувань на професійний розвиток учителів в умовах глобалізації освіти. *Edukacja zawodowa i ustawiczna*, 2016. С. 353–359.
2. Кармалюк С. П., Чайка, Г. В. Національна і культурна ідентичність в умовах глобалізації. *Україна-Європа-Світ: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини*, 2010, Вип. 4, С. 101–110.
3. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Людина у викликах цивілізації: від минулого – до майбутнього. *Людина. Освіта. Соціум: монографія*. К.: Грамота. 2020. 248 с.
4. Нанівський Р., Левко М. Я., Жукова А. Вплив соціальних мереж на формування сучасної культури та її взаємозв'язок з філософією освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024, 12(7), С. 49–56.
5. Шмельова Т.В. Вплив глобалізації на культуру та освіту. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка*. 2019. Вип. 2(45). С. 209–213.
6. Baker W., Sangiamchit C. Transcultural communication: Language, communication and culture through English as a lingua franca in a social network community. *Language and Intercultural Communication*, 2019, 12(6), pp. 471–487. <https://doi.org/10.1080/14708477.2019.1606230>
7. Christensen I., Kolesnyk L. D., Adwan S., Matusevych T. Future Teachers Conceptualizing Democracy in Pre-war Ukraine, in Palestine, and Norway: Five Dimensions and the “wikied” Democracy Conceptions. *Nordic Journal of Comparative and International Education (NJCIE)*, 2024, 8(3), pp. 1–22. <https://doi.org/10.7577/njie.5665>
8. Guo W. Navigating Cultural Integration: The Role of Social Media Among Chinese Students in the UK. *J Knowl Econ* (2024). <https://doi.org/10.1007/s13132-024-02111-8>

### Анотація

**Матусевич Т. В. Мова, культурна ідентичність і виклики демократії: філософські виміри освіти у глобалізованому просторі.** – Стаття.

Авторка досліджує взаємозв'язок між глобалізаційними процесами, мовою, культурною ідентичністю та освітніми стратегіями в умовах цифрового суспільства. В сучасному світі освіта стає не лише засобом передавання знань, а й простором, у якому відбувається активне формування демократичних цінностей, соціальної свідомості та культурної самобутності особистості. У статті здійснено філософський аналіз впливу соціальних мереж на освітній процес, визначено їхній потенціал як засобу міжкультурної взаємодії та ідентифікації, а також окреслено виклики, які виникають у зв'язку з їхнім широким використанням. Одним із ключових аспектів статті є проблема стандартизації демократичних концептів в освіті, що виявляється у тенденції до механічного відтворення готових визначень без їхнього критичного осмислення. Дослідження підтверджує, що соціальні мережі, з одного боку, можуть сприяти демократизації знань, роблячи їх доступними для широких мас, але, з іншого боку, формують ризик поверхневого засвоєння інформації, коли ключові поняття набувають статусу «wikied copy-paste» дефініцій. Це ставить перед сучасною педагогікою завдання розроблення підходів, які б дозволяли студентам не лише сприймати інформацію, а й критично осмислювати її, аналізуючи контексти та джерела походження ідей. Окрема увага приділена ролі мови як чинника, що визначає культурну ідентичність та сприяє її збереженню чи трансформації в умовах глобалізації. Використання англійської як лінгва франка в міжнародних академічних середовищах, як і роль соціальних мереж у міжкультурному діалозі, може як сприяти інтеграції, так і розмивати національні мовні особливості. У цьому контексті підкреслено необхідність балансування між відкритістю до глобального дискурсу та підтримкою національних мовних традицій. Український освітній контекст розглянуто через призму сучасних викликів, що постають перед суспільством у період глибоких соціокультурних трансформацій. Особливий наголос зроблено на тому, що освіта в Україні повинна не лише інтегрувати сучасні цифрові та глобалізаційні тренди, а й виконувати функцію захисту національної культурної ідентичності. Це потребує цілісного підходу, що включає розробку інноваційних педагогічних методик, розвиток критичного мислення та виховання демократичної культури.

**Ключові слова:** філософія освіти, мова, культурна ідентичність, глобалізація, соціальні мережі, демократичні цінності, критичне мислення, цифрова освіта.

### Summary

**Matusevich T. V. Language, cultural identity and challenges of democracy: philosophical dimensions of education in a globalized space.** – Article.

The author explores the relationship between globalization processes, language, cultural identity, and educational strategies in the conditions of a digital society. In the modern world, education is becoming not only a means of transferring knowledge but also a space in which democratic values, social consciousness, and

cultural identity of the individual are actively formed. The article carries out a philosophical analysis of the influence of social networks on the educational process, identifies their potential as a means of intercultural interaction and identification, and outlines the challenges that arise in connection with their widespread use. One of the key aspects of the article is the problem of standardization of democratic concepts in education, manifested in the tendency to mechanically reproduce ready-made definitions without their critical understanding. The study confirms that social networks, on the one hand, can contribute to the democratization of knowledge, making it accessible to the masses, but, on the other hand, they create the risk of superficial assimilation of information when key concepts acquire the status of "wikied copy-paste" definitions. This poses the task of modern pedagogy to develop approaches that would allow students to perceive information and critically interpret it, analyzing the contexts and sources of origin of ideas. Special attention is paid to the role of language as a

factor that determines cultural identity and contributes to its preservation or transformation in globalization. The use of English as a lingua franca in international academic environments and the role of social networks in intercultural dialogue can promote integration and erode national linguistic features. In this context, the need to balance openness to global discourse and support national linguistic traditions is emphasized. The Ukrainian educational context is considered through the prism of modern challenges facing society during profound socio-cultural transformations. Special emphasis is placed on the fact that education in Ukraine should not only integrate modern digital and globalization trends but also protect national cultural identity. This requires a holistic approach, which includes the development of innovative pedagogical methods, the development of critical thinking, and the upbringing of a democratic culture.

*Key words:* philosophy of education, language, cultural identity, globalization, social networks, democratic values, critical thinking, digital education.